

ת"פ 10844/04/19 - מדינת ישראל נגד מוחמד אבו סנד

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 10844-04-19 מדינת ישראל נ' אבו סנד ואח'

בפני כבוד סגן הנשיא ירון מינטקביץ
בעניין: מדינת ישראל ע"י עו"ד אחינועם צוריאל

המאשימה

נגד

1. מוחמד אבו סנד ע"י עו"ד מוחמד
חלאילה
2. לואי בדר (ענינו הסתיים)

הנאשמים

גזר דין - נאשם מס' 1

רקע

נאשם מס' 1 (להלן: **הנאשם**) הורשע על פי הודאתו בעבירות רבות של הוצאת חשבונית מס שלא כדין, מרמה ותחבולה לפי חוק מס ערך מוסף וביצוע פעולות על מנת שאחר יתחמק מתשלום מסים.

על פי עובדות האישום, במהלך שנת 2011 ובין השנים 2013 ועד 2014 הפיץ הנאשם יחד עם אחרים חשבוניות כוזבות, ולשם כך נרשם כבעליהן של חמש חברות והחזיק חותמות ופנקסי חשבוניות של חברות אלו. לאורך תקופה זו הפיצו הנאשם ושותפיו עשרות רבות של חשבוניות, אשר סכום המס הנובע מהן הוא מעל שלושה מיליון ש"ח.

הודאת הנאשם באה במסגרתו של הסדר טיעון אליו הגיעו הצדדים בעקבות הליך גישור, במהלכו עיין בית המשפט בחומר חקירה והצדדים השמיעו טיעוניהם. על פי ההסדר הוסכם, כי המאשימה תעתור לעונש של 33 חודשי מאסר ועונשים נלווים והנאשם יטען על פי הבנתו.

עמדות הצדדים

ב"כ המאשימה הפנתה לחומרת מעשיו של הנאשם, פגיעתם בערכים מוגנים והצורך להשית בגינם עונשים מרתיעים. בטיעונה הדגישה, כי גם אם הנאשם שימש "איש קש" של אחרים, אין הדבר גורע מחומרת מעשיו. לאור אלה ביקשה לקבוע מתחם עונש הולם שבין שנתיים לארבע וחצי שנות מאסר. לאור נסיבות המקרה, ובהן הרשעותיו הקודמות של הנאשם והעובדה שהמחדלים לא הוסרו, ביקשה להשית עליו 33 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה וקנס מכביד של 300,000 ש"ח. בטיעונה הסתמכה, בין היתר, על עפ"ג 64777-06-18, מוראד ג'רדאת ועפ"ג 19411-05-18, ניזאר אבו עוואד, אליהם אתייחס בהמשך, וכן לפסיקה נוספת.

ב"כ הנאשם שם את הדגש בטיעונו על נסיבותיו המיוחדות של המקרה, ובהן העובדה שהנאשם שימש איש קש בעבור אחרים אשר לדבריו "שלטו בו כמו בובה", ולא היה בעל היוזמה או הנהנה ממנה. עוד הפנה לחלוף הזמן מאז המעשים, לפרק הזמן הקצר בו נעברו העבירות, ולכך שאחרים ששמותיהם עלו בחומר הראיות לא עמדו לדין. לעניין נסיבותיו של

הנאשם הפנה למצבו הכלכלי הדחוק ולכך שבעת ביצוע המעשים היה מכור לסמים ואלכוהול. עוד התייחס לכך שלמרות הרשעותיו הקודמות של הנאשם, הוא לא נדון למאסר ממשי.

לאור אלה ביקש להשית על הנאשם עונש מאסר בו יישא בעבודות שירות ולהמנע מהשתת קנס, כספית.

מתחם העונש ההולם

הנאשם, יחד עם אחרים, פעל במשך מספר שנים והפיץ חשבוניות כוזבות אשר סכום המס הכולל אשר נבע מהן מעל שלושה מיליון ש"ח.

שני ערכים מוגנים נפגעו בשל מעשי הנאשם ושותפיו, ערך השוויון בנטל המס וערך הפגיעה בקופה הציבורית.

מלבד חומרת העבירות ופגיעתן בערכים מוגנים חשובים, אלו עבירות אשר הפתוי לבצען גדול וסיכויי התפיסה נמוכים. לפיכך מדיניות ענישה ראויה אמורה להרתיע אחרים מבצוע עבירות דומות.

לענין הערכים המוגנים, ר' למשל 3641/06, צ'צ'קס נ' מדינת ישראל, שם נפסק:

"בית-משפט זה חזר והדגיש לאורך השנים את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית, ועבריינות מס בכלל זה, נוכח תוצאותיה ההרסניות למשק ולכלכלה ולמרקם החברתי, ונוכח פגיעתה הקשה בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ולפעילות התקינה של הרשויות הציבוריות. העבריינות הכלכלית, ועבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צורכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מירמה מתוחכמים, קשים לאיתור."

לעתים רבות מתייחסת החברה בסלחנות לעברייני מסים, כאילו אין במעשיהם חומרה או פסול מוסרי או ערכי - ולא היא. המנעות תשלום מסים חותרת תחת ערכים חברתיים בסיסיים של שוויון בנשיאה בנטל ומכל בחינה שקולה לשליחת יד לקופת הציבור. משכך, נקודת המוצא היא, כי יש לראות את עבריון המס ככל עבריון אחר שולח ידו ברכוש חברו - בהבדל שסיכויי תפיסתו של עבריון המסים נמוכים יותר ורווחיו לרוב גבוהים יותר מאלו של גנב "רגיל", והוא אף אינו משלם את מחיר ההוקעה החברתי אותו משלם עבריון רכוש אחר. לפיכך, על מדיניות הענישה לתת ביטוי לקלון הערכי והמוסרי שבעבירות מסים ולכך שאין הבדל ממשי בין מי שמתחמק מתשלום מס אמת ובין מי ששולח יד לרכוש חברו.

ר' בהקשר זה רע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל, בפסקה יא':

"יש המתפתים לראות עבירות מס, שאין הנגזל האינדיבידואלי בהן ניצב לנגד העיניים והרי הוא הציבור כולו, 'חסר הפנים' כביכול - במבט מקל. לא ולא. אדרבה, בית משפט זה, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה וקבע 'כמדיניות רצויה, שלא לאפשר ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות כשהמדובר בעבירות פיסקליות' (ע"פ 4097/90 בוירסקי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] מיסים ה(1); שציטטה המשיבה). אכן, רבים מעברייני המס הם אנשים שייראו כנורמטיביים ביסודם, אשר לא ישלחו יד לכיס הזולת - אך אינם נרתעים משליחת יד לכיס הציבורי. לכך מחיר בענישה" (ראו בנוסף: רע"פ 74/13 חלידו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (17.4.2013); רע"פ 7790/13 חיים נ'

מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.11.2013); רע"פ 5358/12 שוקרון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.7.2012).

פסיקה עקבית קובעת, כי בעבירות מסים יש להחמיר עם העבריינים לשם הרתעה, בשל הקלות שבביצוע העבירות והקושי לאתר את מבצעייהן. הפסיקה שמה דגש על הערך החברתי העומד בבסיס החובה לשלם מסים ולשאת בנטל הכללי ועל הפגיעה החברתית והכלכלית הנגרמות כתוצאה מעבירות אלו. כן נפסק לא אחת, כי לנסיבות האישיות של העברין יש משקל נמוך. ר' למשל רע"פ 7964/13, יוחנן רובינשטיין נ' מדינת ישראל (פסקה 9):

חומרתן של עבירות המס נעוצה בפגיעתן הקשה בערך השוויון, העומד ביסוד חובת תשלום המס. ההתחמקות הבלתי חוקית מתשלום מס אמת, מגדילה את עול המס המוטל על אזרחי המדינה, והיא פוגעת בקופה הציבורית. אין צריך לומר, כי באותה שעה, המתחמק ממס נהנה משירותיה של המדינה, הממומנים מכיסיהם של אזרחים שומרי חוק. חומרה זו היא שהביאה למדיניות ענישה מחמירה הנלווית לעבירות המס, ובמסגרתה יש לבכר את האינטרס הציבורי על פני שיקולים הנוגעים לנסיבותיו האישיות של המבקש ולקשייו הכלכליים. ככלל, הרשעה בעבירות מס תגרור אחריה הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריה לצד הטלתו של קנס כספי, אשר נועד לפגוע בכדאיות הכלכלית של ביצוע העבירות.

ר' גם רע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל (20.2.2013) [פורסם בנבו] :

"בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס [...] לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם [...]. עוד נקבע, כי בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתת עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי".

וכן ר' רע"פ 5060/04, הגואל, רע"פ 4791/08, כהן, רע"פ 7450/09, רע"פ 2843/11, אבו עיד, עפ"ג 2444-03-11, ג'בר, רע"פ 7790/13, חיים, רע"פ 1866/14, אופיר זקן ועוד, רע"פ 5064/14, רבחי נתשה נ' מדינת ישראל, רע"פ 2259/16, חנוכיב.

במקרה זה, נתון שהוסכם בין הצדדים הוא שהנאשם פעל יחד עם אחרים בביצוע המעשים, ובחומר הראיות שהוצג במהלך הליך הגישור יש אחיזה ממשית לטענת הסניגור, כי חלקו היה משני, ביחס לאותם "אחרים". עם זאת אע"פ, כי אין להפריז במשקלו של נתון זה, שהרי גם "איש קש" ממלא תפקיד במערך ההונאה, ובלעדיו לא יבצעו אותם "אחרים" את העבירות. ר' למשל רע"פ 4791/08, נפתלי כהן נ' מדינת ישראל:

אף אם נקבל את טענת המבקש כי היה איש קש עבור אותו רבי אשר ניהל בפועל את החברה, אין זה ברור כלל וכלל כי יש בכך כדי להפחית מחומרת מעשיו. אדם המאפשר במודע כי יעשה בו שימוש כ"איש קש", היינו עומד בחזית העבירה על מנת שאליו תפנה האצבע המאשימה מה לו כי ילין על ש"תוכניתו" התגשמה"

וכן ר' עפ"ג (ת"א) 51807-12-15 יוסי לטין.

נתון נוסף אותו אביא בחשבון בקביעת המתחם הוא, כי למרות שהנאשם נקב בחקירותיו בשמותיהם של המעורבים האחרים אשר פעלו עימו, ואף מסר לגביהם נתונים נוספים, מטיעוני הצדדים עולה, כי לא ננקטו הליכים נגד אותם מעורבים.

בקביעת מתחם העונש ההולם, יש להביא בחשבון את סכום המס הגבוה שנוכה שלא כדין, את השימוש בחשבוניות של חמישה עוסקים שונים ואת פרק הזמן המשמעותי בו בוצעו העבירות (כשלוש שנים).

לאור כל אלה, מתחם העונש ההולם את המעשים בהם הורשעו הנאשמים הוא מאסר בפועל, לתקופה שבין 22 חודשי מאסר ועד ארבע וחצי שנים, מאסר מותנה וקנס. ור' עפ"ג 21791-08-17, ג'ודה מואמנה נ' מדינת ישראל ועפ"ג 64777-06-18, מוראד ג'רדאת, שם אושרו מתחמים דומים בנסיבות קרובות.

נתונים שאינם קשורים לעבירות

הנאשם יליד 1981, לחובתו מספר הרשעות קודמות, בעבירות סמים ורכוש, בגין נדון למאסרים קצרים בהם נשא בעבודות שירות ומאסרים מותנים. מטיעוני הסניגור עלה, כי בעת ביצוע העבירות היה נאשם מכור לסמים ואלכוהול ומצבו הכלכלי דחוק - אך לא הובאו לכך ראיות.

כפי שציינתי למעלה, בין הצדדים הוסכם, כי הנאשם פעל עם אחרים, אשר לא הועמדו לדין. מחומר החקירה בו עיינתי במסגרת הגישור עולה, כי הנאשם נקב בשמותיהם של אותם אנשים ומסר לגביהם פרטים נוספים - ומבלי לקבוע כל ממצא ביחס לאותם מעורבים, שהרי עניינם לא עמד לפני, מדובר בשמות שאינם זרים לבית המשפט בהקשר זה, ודברי הנאשם אינם נראים משוללי יסוד. אדגיש, כי אינני קובע כל ממצא ביחס לאותם אחרים, שהרי חזקת החפות עומדת להם וגרסתם לא נשמעה לפני, אך לצורך גזירת ענשו של הנאשם וקביעת העונש בתוך המתחם יש משמעות לכך שבעוד הנאשם הועמד לדין וצפוי לעונש מאסר, נגד מעורבים אחרים לא ננקט כל הליך. נתון זה משמעותי גם לעניין שיתוף הפעולה של הנאשם עם הרשויות במסגרת חקירתו.

דין והכרעה

לזכות הנאשם זקפתי את הודאתו במיוחס לו, אשר מלבד העובדה שיש בה ללמד על הפנמת הפסול שבמעשים, היה בה כדי לחסוך זמן שיפוטי ניכר, לאור היקפו של התיק ומורכבותו.

כמו כן זקפתי לזכות הנאשם את העובדה שלמרות ששיתף פעולה ומסר פרטים ביחס למעורבים אחרים, רק הוא (ונאשם מס' 2) הועמדו לדין, ונגד אחרים לא הוגש כתב אישום.

עוד הבאתי בחשבון את העובדה שכתב האישום הוגש בשיהוי ניכר. אמנם בתיקי מסים ניתן לקבל עיכוב מסוים בסיום הטיפול בתיק בשל מורכבותם, אך במקרה שלפני מדובר בכחמש שנים, ונתון זה חורג במידה ניכרת מהמקובל ושלא שמעתי לכך הסבר.

לחובת הנאשם הבאתי בחשבון את הרשעותיו הקודמות ואת העובדה שחוב המס לא שולם. לעניין הרשעותיו הקודמות של הנאשם אזכיר, כי עד כה לא נדון למאסר ממש.

לאור מכלול הנתונים, ראיתי להשית על הנאשם עונש בצידו הנמוך של המתחם, אך לא בתחתיתו. אציין בהקשר זה, כי

יש מספר אבחנות משמעותיות בין ענינו של הנאשם לזה של מוראד ג'רדאת (עפ"ג 64777-06-18) אשר המאשימה ביקשה להשוות בינו ובין הנאשם: בשונה מהנאשם, ג'רדאת המשיך לחפות על מעורבים אחרים גם לאורך משפטו, כתב האישום נגד ג'רדאת לא הוגש בשיהוי כה ניכר כמו הנאשם שלפני וג'רדאת השתמש בחשבוניות כוזבות בסכום גבוה יותר (אם כי לא במידה משמעותית). בעניינו של ג'רדאת נקבע מתחם עונש הולם שבין שנתיים לארבע וחצי שנים ונגזר עליו עונש של שנתיים וחצי מאסר, ולאור ההבחנות האמורות, עונשו של הנאשם שלפני אמור להיות קל יותר משל ג'רדאת, גם אם לא במידה משמעותית.

לפיכך גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. שנתיים מאסר בפועל. תחילת ריצוי העונש ביום 3.10.21.
- ב. שבעה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא פשע תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ג. שלושה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא עוון תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ד. קנס בסך 100,000 ש"ח או חמישה חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 12.9.21.

הנאשם יתאם כניסתו למאסר עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר בטלפונים 08-9787377 או 08-9787336. ככל שלא יקבל הנאשם הנחיה אחרת, עליו להתייצב עד השעה 9:00 במתקן כליאה ניצן ברמלה עם תעודה מזהה והעתק גזר הדין.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

ניתן היום, ו' אב תשפ"א, 15 יולי 2021, בנוכחות הצדדים.